

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

18. szám.

Debrecen, 1929 május 4.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Protestálni!

A „Soli Deo Gloria“ április 21-iki ünnepén mondta:
dr. Sz. Kun Béla.

A protestáns elnevezés évfordulóját ünnepli itt a református magyar ifjúság.

Drága kincs minékünk ez a protestáns szó, azért is, mert testvér-egyházak egybekapcsolója, azért is, mert az emberi kultúra körében és közelről a magyar nemzet életében négyszáz év óta folytonos erővel ható, támadható, de el nem pusztítható, gátolható, de nem pótolható szellemi irányt jelöl.

Magam szívesebben használok ugyan az evangéliumi jelzőt, ám csupán azért, mert a mi magyar eleink a XIX. század előtt inkább ezt használták s régi magyar törvényeink a két testvér-egyházat mindig a két hitvallást követő evangélikusok neve alatt foglalják össze. Az evangéliomért, az evangéliumi tiszta keresztyén hitért küzdő, tűrő, szenvedő, a mi szabadságunkat a maguk mártíromságával megszerző őseinkhez fűz az evangéliumi nevezet, de az utolsó száz év alatt a protestáns nevet nem kevésbé büszkeségünké tették a nemzeti és lelkesmereti szabadságért ezen név alatt harcoló apáink és nagyapáink.

Halljuk a magyarázatot, hogy a protestálás nem csupán tiltakozást jelent, hanem bizonyágtélt is. Valóban, a protestáns nevet csak az érdemi meg, aki s ami nyíltan keresztyén. De ha a protestálás szót a közkeletű értelmében használjuk, akkor is van okunk megbecsülni a protestáns nevet. Mert igaz a régi közmondás, hogy a pokol tornáca jószándékkal van kikövezve és a sátán rabságába legkönnyebben nem azok kerülnek, akik a bűn ellen lázadva, olykor maguk is hibáznak, hanem azok akik mindenbe beletörődnek, akik mindent jónak találnak, akik soha, semmi ellen sem tiltakoznak.

Az első protestálás nem a speyeri határozat ellen hangzott el. Protestáltak az ószövetségi próféták a zsidó királyok istentelen zsarnoksága ellen, protestált Pál apostol Athénben, Efézusban, Korinthusban, protestáltak a középkor nagy pápái a fejedelmeknek az egyház elvilágiasításához, a szelid keresztyén erkölcsök elvadulásához vezető nagy

befolyása ellen, protestáltak a jámboréletű szerzetesek, clairvauxi Bernát és követői az egyház szolgálatának elhanyagolása a világi örömeibe elmerülés miatt, és protestált maga a mi Urunk Jézus Krisztus a betű uralma, a farizeusok lélektelen törvénytárgyazata ellen, sőt protestált korbáccsal a kezében a templom megszenteltségének elcsúszása miatt. Ellenben nem protestált Júdás a főpapok vesztegető ajánlata ellen, nem protestált Pilátus az ártatlannak talált ember megölése ellen. Épígy ha nem a vallás és egyház történetéből, hanem hazánk s nemzetünk multjából vesszük a példát, nem azt kell-e látnunk, hogy azoknak emlékét áldhatjuk, akik a hatalmasok erőszakossága ellen mertek protestálni, és azok okozták vesztünket, akik nem protestáltak. Szándékosan nem hozok példát a vallási ellentétek korából, csak Igazságos Mátyásra emlékeztetek, aki mert tiltakozni a főurak zsarnokkodása ellen és megkapáltatta őket Gömörben, meg az utódjára, aki mindenre azt mondta, hogy dobzse, és elvitt bennünket a Dózsa lázadásig és előkészítette az utat a mohácsi vészhez. És megkérdem, vajjon azokat kövessük-e és azokat válasszuk-e a nemzeti ideálul, akik tíz évvel ezelőtt jobb meggyőződésük mellett vérző szívvel bár, de hódoltak az uralmon levőknek, vagy azt, aki mert protestálni a rémuralom ellen, és jött, hogy megfékezze a bűnös Budapestet, újra építse a rombdölt országot?

Tisztelt közönség, én nem akarok arról a kérdéstről beszélni, hogy a speyeri gyűlés óta protestánsnak nevezett rész a keresztyénségnek, általában az emberiségnek s nevezetesen a magyarságnak milyen és mekkora szolgálatokat tett. A multat hagyom a tudós öregeknek, a mult volt úgy, ahogy volt. Mint a nagy római musarum sacerdos, virginibus puerisque canto. Szűzeknek és ifjaknak szólok. A jövőről, ami ötőlük függ, amit ők fognak megalkotni.

Ezt a jövőt széppé, jóvá, a keresztyénségnek és a magyarságnak javára valóvá csak úgy formálhatják, hogyha protestálnak. Sohasem kellett többfelé, öntudatosabban és állhatatosabban protestálni, mint a mi mostani szomorú napjainkban.

Protestálni hazánk megcsontottsága, nemze-

tünk szétdarabolása, a magyar kultúra megbénítása ellen, a Kárpátoktól az Adriáig élő emberek gazdasági tönkretétele ellen. Protestálni a keresztyén közszellem háttérbeszorulása, a tiszta erkölcsök aláhanyatlása ellen, a trágár irodalom, az obszcen művészet, a léha társalgási hang, az erotikus táncok, a ledér ruházat, a test kultusza és mesterségesen feldíszítve mutogatása ellen, a könnyelmű szeretkezés, a felületes házasságkötés, a házasság nagyok-nélküli felbontása, a gyermekáldás kerülése ellen, a vallástalanság, az Isten kigúnyolása és útalatos káromlása ellen, az osztálygyűlölet, a politikai pártoskodás, a felekezeti türelmetlenség ellen, az irigység és szívtelenség, vagyonéhség és kizsákmányolás, az igények szertelen növelése és a féktelen pazarlás, a lent és fent egyaránt romboló anyagiasság ellen, egy szóval azt kellene mondani, a mai egész társadalom ellen.

Protestálni, protestálni, erre kell nőni a mai magyar ifjúságnak.

De a protestáns ifjúságnak nem is nehéz magát erre a nagy és nemzetváltó feladatra nevelni. A protestáns ember közvetlen kapcsolatban van Istenével. Nem ismer senkit, aki Isten magas színe elé jobban emelhesse, mint a maga lelke. Az ő számára nincs földi ajak, mely bünbocsánatot adjon önek, ha meg akar szabadulni a bün terhétől, meg kell keresni, meg kell találni az Úr Jézus Krisztust, odaborulni az Úr Jézus elé, megragadni az Úr Jézus kezét. Az ő számára nincs ember, aki megkösse a lelkét, ő előtte a végtelen hatalmú nagy Úristen és egy halom parányi porszem áll az emberek nagy sokasága, akik között némelyik talán valamivel nagyobb, de Isten előtt semmivel sem hatalmasabb a többinél; ő tudja, hogy ha a Bölcsesség, Erő és Jóság tökéletesége mellette van, akkor a porszemek valamennyijétől sem kell rettegnie. A protestáns ember, ha igazán az, vagyis ha nemcsak a porszemek, hanem az anyakönyve szerint, de testestől-lelkestől keresztyén, az isteni fiúsága tudatában bátor lélekkel meg szemben minden földi veszedelemmel és az Isten Igazságáért nem fél protestálni semmiféle emberi hatalom ellen.

Protestálni, protestálni, ez tehát a protestáns magyar ifjúságnak elsősorban jövő feladata.

Azonban nem akármiért és akárhogyan.

Az apostolok cselekedetei könyvébe meg van írva, hogy Pál apostolnak látás által szólott az Úr: Ne félj, hanem szólj és ne hallgass, mert én veled vagyok. És Pál szólott, mindig nagy bátorsággal, de még nagyobb tudománnyal és még nagyobb hittel, szelíden, de a halálra is elszántan.

Annak, aki protestálásra nyitja a száját, így kell protestálni. Nem hebehurgyán, nem hozzáértés nélkül, nem hitetlenül és nem erőszakosan. Elentmondani, bíráltni, kárhóztatni a legkönnyebb feladat, ám aki ezt az Úr Jézus parancsa nélkül teszi, az csak a csúfolódók székében ül.

Aki keresztyén emberhez illően, nem a maga híréért, hanem az embertársai javára, az Isten törvényének a megtartásáért, az Isten országának építéséért akar protestálni, annak először meg kell tisztítani a szívét minden gonosz indulattól, hogy

láthassa az Urat és megkérdézhesse tőle: Uram, beszéljek és ne hallgassak? És ha az Úr parancsa szerint szólnia kell, a szavából ne hiányozzék a szeretet az ellenféllel szemben sem, mert a gyűlölködő és izgató beszéd nem keresztyén protestálás, hanem pogány demagógia. Ne hiányozzék a szavából a tudás, mert a tájékozatlanságból eredő bírálat a hozzáértők előtt neveltség tárgya, a szent dolgokat pedig nem szabad megalázni. Mindenek felett ne hiányozzék a hit, mert azt, aki hit nélkül szól, az emberek egyideig talán meghallgatják, de az Isten nem viszi diadalra. És a protestálásnak egyetlen szava se szolgáljon embernek vagy emberi célnak, hanem csak az Isten dicsőségének: Soli Deo Gloria.

Zsinati tudósító.

Negyedik nap, csütörtök, április 25.

Felvirradt a dicső nap hajnala. Kezdődött a legnagyobb érdeklődéssel várt tárgy, a lelkészválasztási törvényjavaslat tárgyalása.

Tulajdonképpen nem csak ezé, mert a zsinat a bizottságok javaslatára úgy határozott, hogy az egyházalkotmányi részből a lelkészekre vonatkozó mindama rendelkezéseket, amelyek nem szorosan az egyházközség körében végzendő feladatokra vonatkoznak, átveszi ebbe a törvénybe, amelynek a címe így: „A lelkészekről és azok alkalmazásáról” lesz. Ez némi kis nehézséget annyiban okozott, hogy azt a 22 §-t, amely így a törvény élére jön, az egyházalkotmányi bizottság terjesztette elő a Kun Béla fogalmazásában, míg a többi, a lelkészválasztási bizottságtól előterjesztett részt Maklár Károly fogalmazta s így nemcsak a stílus, de a nomenclatura sem egységes. Az utóbbin azonban könnyű volt segíteni: az első 22 §-ban elfogadott műszavakat vitték végig a törvényen.

Az így egyesített törvényjavaslatnak Maklár Károly volt az előadója. Mielőtt azonban erre került volna a sor, Dóczi Imre terjesztette elő az iskolaügyi bizottság néhány javaslatát, melyek közül a tanítók áthelyezésére vonatkozót a lelkészválasztási törvény utánra halasztották.

Maklár alapos tanulmányra valló s a kérdések egész tömegét felölelő előadással vezette be a tárgyalást, mely úgy az atyák soraiban, mint fent a karzaton nagy közönséget vonzott. A két karzat s az elnökséggel szemben levő erkély szinte roskadozott az általános vita mindkét napján — csütörtökön és pénteken — a közönség alatt, mely — persze, hogy a baloldalon — egyízben tapssal is kifejezést adott tetszésének, azonnal magára vonva az elnökség fenyegetését a kiüresítés tekintetében.

A Maklártól készített és bemutatott törvényjavaslat az egyházmegyék javaslatainak figyelembevételével készült, a mostani törvény alapján, de a jelölés és az állások két csoportba osztása behozatalával. Rövid essentiája tehát ez. Azokra az állásokra, amelyek 2000 lélekszámnál nagyobb egyházközségben vannak, csak hosszabb szolgálat

után lehet meghívni vagy választani. Először mindenütt lehet meghívás; ha ez nem sikerül, jön a pályázat s a pályázók elbírálását teljesítő bizottság mely az egyházközség, egyházmegye és egyházkerület küldötteiből áll, a 2000 lelken felüli egyházközségek állására jelöl, a többibe pedig csak ajánl a pályázók közül. Ajánlás esetén más is meg lehet választani, jelölés esetén csak jelöltet. A választást az egyházközségi választók teljesítik.

A javaslatához elsőnek *Kovács J. István* szólott és pedig ellene. Hatalmas, egy óránál tovább tartó beszédben ismertette a külföldi református egyházak lelkészválasztási szabályait, majd az egyházalkotmányi alapelvek és a haladó eszmék követelményének mondta a gyülekezet szabad lelkészválasztási jogát s kijelentette, hogy a jelölés felállítására miatt nem hajlandó a törvényjavaslatot elfogadni.

Ez a kérdés dominálta aztán az egész vitát s a javaslat mellett és ellen ezen az alapon sorakoztak a szónokok, kívánják-e, visszautasítják-e a jelölést. Csak *Görömbey Péter* volt kivétel, aki most is magas elvi alapon állva, csupán azt kifogásolta, hogy a lelkészekre vonatkozó szabályokat kiszakítják az egyházalkotmányi részből.

A jelölés ellen szólt *Kálmán Jenő* dunamelléki e. m. gondnok, aki a demokráciával nem tartja azt összeegyeztethetőnek, *Kiss Ferenc*, a miénk, aki kemény példákat emlegetett a jelölés korszakából, mint szintén *Varga Sándor* vértessaljai esperes, aki a református gondolatlalt nem tartja összeférőnek a szabadság megszorítását. Ellenben *Juhász László* gömöri esperes, *Tóth Lajos* tanácsbíró és *Sipos József* szatmári esperes részint elvi, részint gyakorlati okokból a felsőbbség vezető szerepe mellett szóltak.

A nagy és szép vitanapot azzal a tudattal fejezhetjük be, hogy mégis csak vagyunk mi valakik. Tudásban s ékesszólásban nincs hiány.

Ötödik nap, péntek, április 26.

Folytatódik a lelkészválasztási törvényjavaslat általános vitája. A külső kép most is olyan, mint tegnap. Nagy az érdeklődés. Elsőnek *Enyedy Andor* tiszáninneri követ szól a javaslat ellen, hangoztatva, hogy a református egyházban a demokrácia nem politikai jelszó, hanem keresztyén principium. *Herczegh Béla* hevesnagykúnsági e. m. gondnok ellenben azt bizonyítja, hogy a lelkészek képzettségét figyelmen kívül nem szabad hagyni. *Janka Károly* tiszáninneri egyházkerületi főjegyző a jelölés igazságtalanságairól adott sötét képet. *Jókay István* Miklós veszprémi e. m. gondnok a külföldi minta túlzott utánzásától és a demokrácia túlságbavitelétől óvott. *Mocsy Mihály* pesti esperes, ha a meghívás nem sikerül, az egyházmegyének adná a választás jogát, *Medgyaszay Vince* mezőföldi esperes ellenben, bár a jelölés ellen van, elfogadja a javaslatot. Nagy érdeklődés kísérte *Szabó Aladár* budapesti tudós lelkész felszólalását, ki nagy tudással és nagy szónoki készséggel érvelt a választás szabadsága mellett. *Farkas István* miskolci esperes az espereseket védte a jelölést ellenőrzők részéről elhangzott támadások ellen, *Antal Géza* püspök

pedig arra figyelmeztetett, hogy a külföldi példákat nem szabad könnyedén figyelmen kívül hagyni, mert éppen most nagy szükségünk van a külföld támogatására.

Különös nagy érdeklődés kísérte a *Kun Béla* felszólalását. Ő is azokhoz csatlakozott, akik a külföldi példák figyelembevételét sürgetik. *Kovács István* idevonatkozó adatait kiegészítette néhány olyannal, mely a felső egyházi hatóság irányítását méltatja s mely azt bizonyítja, hogy a pásztor nem szükségképpen választja a gyülekezet egésze. Azután arról beszélt, hogy nem a demokrácia, liberalizmus, a reakció réme, hanem csak a Krisztus királysága vezethet bennünket s hogy a lelkészválasztás nem jog, hanem kötelesség és hogy Krisztus csak azzal a gyülekezettel van együtt, amely az ő nevében gyűlt össze, ez pedig nem mindegyik szabad választásnál van így. A tetszésnyilvánítás sokszor szakította meg a beszédet, a végén pedig szokatlan erővel tört ki.

Azok, akik még feliratkozva voltak, sorra letöröltették magukat. Csak hárman szóltak még egészen röviden, *Bartha László* alsószabolcsi esperes a javaslat ellen, *Pósa Péter* tiszáninneri és *Kiss Zsigmond* dunamelléki esperesek pedig mellette.

Végül *Ravasz László* püspök szólott nagy figyelem között. Sajnálja — úgymond — hogy nem a *Kun Béla* féle tavalyi javaslat a tárgyalás alapja, de legalább azt szeretné megvalósítani, hogy a meghívást többször egymás után lehessen megkísérlni és ha ez nem sikerül, akkor aztán be kell avatkozni a felsőbbségnek.

Az után *Maklár Károly* előadó reflektált nagy felkészültséggel a felszólalásokra és kérte a javaslatnak tárgyalás alapjául való elfogadását. Majd *Kovács István* jelentette ki, hogy mivel csak a jelölés kérdésében vannak ellentétek, az pedig a részleteknél megoldható, azt az ellenjavaslatát, mely szerint a törvényjavaslat tárgyalási alapul se fogadtassék el, — visszavonja.

Igy aztán a nagyérdemű, általános vita pénteken délben két óraker véget ért a törvényjavaslatnak általánosságban, egyhangulag elfogadásával.

Hatodik nap, szombaton, április 27-én.

Reggel 9 óraker Baltazár püspök mellett *Balogh Jenő* főgondnok, világi alelnök foglalta el az elnöki széket, mert nagyérdemű és méltán szeretett elnökünk *Dókus Ernő*, ki már az előző napokon is lázas betegen teljesítette kötelességét, mély sajnálatunkra nem jelenhetett meg. E napon csak déli 12 óráig folyt a tárgyalás, hogy az atyák vasárnapra hazamehessenek, de hétfőn délelőtt 10-től 2-ig, azután következő napokon pedig délelőtt-délután lesz az elnökség enunciaciója szerint tanácskozás.

Ezen a napon a lelkészekről szóló rész 10 első szakaszát tárgyalta és fogadta el a zsinat. Felszólalásokban volt most is bőség. *Marton János*, *Kiss Ferenc*, *Porzolt István*, *Varga Sándor*, *Forgács Gyula*, *Benedek Zsolt*, *Farkas István*, *Kiss Zsigmond*, *Kovács István*, *Kun Béla*, *Görömbey Péter*, *Erdős Károly*, *Kovács Lajos*, *Janka Károly*, *Jókay István*, *Jókay István*, *Miklós*, *Tatár Balázs*, *Juhász László*, *Sipos József*

beszéltek, többen többször is. Gróf Ráday Gedeon e. m. gondnok indítványt tett, hogy a lelkészek csak egyházkerületi engedéllyel vállalhassanak képviselőjelöltséget. — Ezt az indítványt bizottsághoz utasították.

Nevezetes eseménye még a szombati napnak, hogy Farkas Géza abaúji e. m. gondnok kezdésére a különböző felfogást képviselő zsinati tagokból értekezletet hívtak össze az ellentétek lehető kiegyenlítésére. Ennek a nem hívatott bizottságnak tagjai lettek: Ravasz László püspök, Farkas Géza, Kovács István, Kun Béla, Maklár Károly, Tóth Lajos, Kiss Ferenc, Farkas István, Janka Károly, Medgyaszay Vince, Jókay Ihsász Miklós, Varga Sándor.

A zsinat további tárgyalásairól részletesen a jövő számban számolunk be. Itt csak annyit, hogy a bizottság hétfőn délután összeült, megegyezett s Kovács István, Kun Béla, Maklár Károly és Tóth Lajos megbízást kapnak a megegyezés szövegezésére. Eszerint:

Háromszor lehet megkísérelni a meghívást. Ha nincs eredmény, jön a pályázat, jeöléssel. A jelölő-bizottság az esperes elnöklete alatt két egyházmegyei és két egyházközségi tagból áll, de ennek határozása ellen felebbezni lehet az egyházkerület háromtagú bizottságához. Az egyházkerület hat évről hat évre kijelöl egyes lelkészi állásokat olyanokul, amelyekre csak a gyakorlott lelkészek választhatók. A jelölésnél a Kun Béla-féle tervezet szerint kell mérlegelni a pályázók képességeit.

Ezt a javaslatot a szerdai gyűlés el is fogadta s így lett vége a nagy vitának.

Hogy ehhez milyen módon jutottunk el és általán a többi eseményekről a jövő számban.

Anyakönyvek kiigazítása.

Mélyen tisztelt Szerkesztő Úr!

A Debreceni Protestáns Lap idei 14-ik számában a közérdekű kérdésekre adott válasz egyike felkérés folytán anyakönyvi beírás hiányának pótlása kérdésével foglalkozik. Bizonyára tudakozódó megkapta azóta a mélyen tisztelt Szerkesztő úrtól a részletes direktívát is. De mivel a szóbanforgó esethez hasonló esetek másutt is merülhettek s merülhetnek fel, tisztelettel kérem, hogy méltóztassék becses lapjában a közérdekre való tekintetből a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak alább foglalt útbaigazító rendeletét szóról-szóra közölni, mely elég régen kelt s éppen azért nem hibáztatható senki, ha figyelmét kikerülte. A kérdéses rendelet így szól: „A vallás- és közoktatásügyi miniszternek 17.143. számú rendeletere, anyakönyvi pótlólagos bejegyzések, valamint anyakönyvi kiigazítások körül követendő eljárás tárgyában. (Az összes hazai ev. református, valamint ág. h. ev. püspökökhöz és az unitárius püspökhöz.) Azon már több egyházmegyében, illetve kerületben felmerült eset alkalmából, hogy egyes lelkészek az anyakönyvekben elő nem forduló születési, esketési, vagy halálozási eseteket, felsőbb egyházi, illetve politikai hatóságuknak előzőleg kikérendő intézkedése nélkül

saját belátásuk szerint, utólagosan anyakönyvezik, van szerencsém méltóságodat szíves tudomás végett arról értesíteni, hogy az ily anyakönyvi pótlólagos bejegyzések körül, általam eddig követett azon eljárás, mely szerint a pótlólag bejegyzendő születési, esketési, vagy halálozási esetek kiderítése és megállapítása az illetékes közigazgatási hatóságokhoz intézett meghagyások útján eszközöltetik, kik is a szükséges adatokat az érdeklött egyházi hivatalokkal egyetértőleg, illetőleg ezek közreműködése mellett szerzik meg, míg az ilyképp előállított és felterjesztett tárgyalási anyag alapján az illető anyakönyvi bejegyzés foganatosítása iránt közvetlenül a vezetésem alatt álló miniszterium rendelkezik, nemcsak közjogi és adminisztratív szempontból helyesnek, hanem gyakorlatilag is célszerűnek mutatkozott s ezen eljárás ellen azért eddig semmi oldalról felszólalás nem is tétetett. Minthogy pedig az anyakönyvek vezetése és az azok felett gyakorlandó felügyelet ügyében úgylis egy általános törvényhozási intézkedés vált szükségessé, melynek bekövetkeztéig az általam életbeléptetett fentebbi eljárást megváltoztatni, vagy arra nézve egyes egyházmegyékben, vagy kerületekben eltérő gyakorlatnak helyt adni célszerű nem lenne, van szerencsém méltóságodat az iránt felkérni, hogy a hatósága alatt álló összes anyakönyvvezető lelkészi hivatalokat utasítani szíveskedjék, miszerint minden tudomásukra jutott oly esetről, midőn valamely születési, esketési, vagy halálozási esetek utólagos anyakönyvi bejegyzése, vagy az annak idején hibásan történt bejegyzés utólagos kiigazítása válik szükségessé, azonnal méltóságodhoz tegyenek jelentést, melyet azután méltóságod a fentebb leírt módon megejtendő vizsgálat elrendelése s az utólagos anyakönyvi bejegyzés, vagy kiigazítás eszközöltetése végett hozzám bemutatni szíves leend.

Önként értetik, hogy mindennemű utólagos anyakönyvi bejegyzés, vagy kiigazítás megtörténte után az illető bejegyzési tétel szabályszerű kivonata a törvényhatósági levéltárban őrzött anyakönyvi másodpéldányok kiegészítése végett, szokott módon az illető törvényhatósághoz is bemutatandó. Budapest, 1893. évi május hó 26-án Gróf Csáky s. k.“

Abban a reményben, hogy ennek a rendeletnek időszerű közlésére becses lapjában helyet lesz szíves adni, kiváló tisztelettel vagyok a mélyen tisztelt Szerkesztő úrnak

Debrecen, 1929 április 24.

szolgálatra kész híve
forgolányi Rózsa Sándor.

Beszámoló a furtai református KIE. konferenciáról.

Folyó évi március 25-én a furtai református egyház ifjúsági konferenciát rendezett. Ezen az összejövetelen azonban nemcsak a furtai reformátusok jelentek meg, hanem nagy számmal jöttek át érdeklődők a szomszédos darvasi, zsákai és berettyószentmártoni gyülekezetekből is. Ennek az ifjúsági konferenciának a célja tulajdonképpen a

református ifjúsági munka ismertetése, népszerűsítése volt a bihari egyházmegye alsósárréti körének gyülekezetei előtt. A cél tehát nagy egészben el volt érve akkor, amikor a központ kiküldöttei, Töltéssy Zoltán és Dobos Károly titkárok négy falu ifjúsága, mintegy 130—150 fiatalember előtt beszélhettek a KIE-ről.

E lap olvasói bizonyára ismerősök már egy ilyen propaganda-nap programjával. A főszereplők természetesen itt is az országos titkárok voltak. Az ugyancsak e napra összehívott körök lelkésztervezetnek résztvevői szintén közreműködtek a különböző összejöveteleken. Sőt szépszámmal voltak szereplők a helyi és vidéki intelligencia tagjai közül is. A minta-összejövetelen meg, mely az egybegyűltek tetszését igen megnyerte, alkalmunk volt hallani földmíves ifjakat is. A délutáni órákban a kiküldöttek az egybegyűlt lelkészekkel tartottak megbeszélést az ifjúsági egyesületet érintő dolgokról.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni az ilyen propaganda napok jelentőségét. Sokan azzal az érvvel igyekeznek kibujni az e téren rájuk háruló felelősség alól, hogy úgy se lesz most lehetséges az ifjúsági egyesület helyi szervezetének megalakítása. Kétségtelen, hogy a konferenciáknak csak ez lehet a végső céljuk. De ha ennek elérésére pillanatnyilag kilátásunk nincs is, azért csak meg kell rendezni minden vidéknek, helyesebben minden nagyobb gyülekezetnek a maga ifjúsági napját... Egy földmíves fiatalember mondotta nekem a napokban: nagyon megnyerte a tetszésemet a télen falunkban járt Tiszteletes úr előadása. Lehet ugyan, hogy én ennek az alakulandó ifjúsági egyesületnek már semmi hasznát nem fogom látni. De legalább tudom, hogy mi az a református keresztyén ifjúsági egyesület s így majd jobban fogom tudni ajánlani, ha tényleg itt is megszervezkedik a fiatalbakknak... Ehhez nem kell kommentár...

Legyen áldott a furta gyülekezet és annak hűséges lelképásztora, hogy ezt a konferenciát megrendezték. De legyen áldott mindenekfelett Istennek szent neve, hogy a mi vidékünk ifjúságát is kegyelmére méltatta és velük a református KIE. munkáját megismertette.

Beretyószentmárton.

Dr. Kiss Barnabás,
ügyvédjelölt.

Irodalom

A debreceni református Ispotály története 1529—1929. Irta Dr. Herpay Gábor okleveles református lelkész, vármegyei főlevéltárnok. Debrecen, 1929. Nagy 8° 170 lap. Függelékül: A debreceni református Ispotály aranykönyve 1547—1929. Nagy 8° 171—224. lap. Számos képpel.

Egyháztörténelmi irodalmunkban valóságos esemény ennek a kívül-belül igen szép kötetnek a megjelenése úgy tárgyánál, mint feldolgozásánál, de megjelenésének alkalmánál és módjánál fogva is.

Tárgya a debreceni református Ispotály-nak, egy magyar hazánkban kétségkívül egyedül álló régiségű, de kor tekintetében külföldön is

párját ritkító református egyházi szeretetintézménynek — munkaképtelen szegényeket gondozó háznak — négyszázados történelme. Ezt az intézményt a még római hiten lévő Debrecenben egy Boncz László nevű kegyes polgár alapítja 1529-ben: de jellemzően ama kornak Európában mindenütt, Magyarországon is igen kifejtett polgári öntudatára, amely a régi egyház hatalmi érdekeivel és törekvéseivel már a reformáció előtt mind élesebben helyezkedik szembe — kifejezetten érendeli alapítólevelében, hogy „*sohase adassék vagy helyezzessék az Ispotály valamelyik pap vezetése alá örökösen, nehogy így pusztulásra jusson*”. A városi hatóságnak ellenben már az alapító széleskörű befolyást biztosít az intézmény vezetésére. Így csak természetes, hogy az alapítónak és hitvesének halála után (1552) teljes egészében az ugyanakkortól végleg reformálódó város veszi át az intézményt, beköltöztetve azt egy üresen maradt klastromi épületbe. A városi közigazgatásnak a reformált egyházi étellel való teljes szellemi, erkölcsi, jogi és anyagi összefonódtsága következtében már ugyanezen időtől kezdve az Ispotály amily mértékben városi, ugyanolyanban református egyházi intézménynek is joggal tekinthető. 1705-ben a város kitelepíti az Ispotályt a jelenleg is róla nevezett külvárosba, ahol egyébként már a XVI. század közepétől elkezdve megvannak a nyomai egy „külső Ispotály”-ként emlegetett szegénytelepülésnek. Így alakul ki aztán az a magyar protestáns egyháztörténelemben, úgy tudjuk, egészen páratlanul álló helyzet, hogy egy külön lelkésszel bíró parókiális körnek egy gyülekezetben (a ma is így nevezett, de megelőzőleg már 200 éve fennállott „ispotályi egyházzrésznek”) egy szeretetintézmény lesz a magvává. 1752-ben, a város és az egyház királyi parancsra történt erőszakos (de szerencsére máig sem radikálisan keresztülvitt) szétválasztása következtében az Ispotály református egyházi igazgatás és gondozás alá kerül és az alatt — miután a II. József félig szekularizáló, félig klerikalizáló törekvésének az egyház keményen és sikerrel ellenáll — mind e mai napig meg is marad. Anyagi fenntartásának — a város, majd az egyház hűséges és állandó gondoskodása mellett — máig legbővebb és kimeríthetetlen forrása maguknak a debreceni református polgároknak jókedvű adakozása, áldozatos szeretete.

Ezt a maga nemében egész magyar protestáns egyháztörténelmünkben kivételes fontosságú és érdekességű tárgyat méltóbb kutató és feldolgozó nem vehette volna kezébe Herpay Gábornál, aki Zoltai Lajos és Ecsedi István mellett Debrecen város politikai és egyházi történelmének leghívebb búvára és legképzettebb kalauza. Közel egy évtized lelkes, önmegtagadó hangyamunkájával sikerült a hatalmas okleveles anyagból egy, a legaprólékosabb részletekig kidolgozott és megvilágított pompás képét egybeállítania az Ispotály keletkezésé-

nek, viszontagságainak és napjainkig való ki-fejlődésének. Igazi történetírói érzékre vall az az eljárása is, hogy ezt a képet nem elszigetelten dolgozta ki, hanem beleállította a debreceni város- és egyháztörténetnek különösen a XVI—XVII. századok folyamán teljes részletességgel ismertetett általános és rendkívül szemléletes képébe, amivel az ispotályi intézmény és egyház-rész keletkezését és fejlődését a legalkalmasabb módon érteti és magyarázza meg. E tekintetben a nagyon tehetséges és képzett szerző a mi szerény nézetünk szerint valamivel talán még jobban is kiszélesíthette és kimélyíthette volna a képet. Sokért nem adnók, hogyha a katolikus és protestáns szeretetintézmények *európai* fejlődéséről is nyújtott volna tömör átnézetet, mert így nemesak *sejtésszerűen*, hanem az összehasonlító módszer bizonyos eredményeivel volna kiemelhető a debreceni reformált keresztyén közösség különös történelmi érdeme az Ispotály létesítése és fenntartása körül — egyfelől a középkor, másfelől a protestantizmus más hasonló teljesítményei pontosan felmérhető európai viszonylatában. Azt is igen szívesen vennők, hogyha magával a református, különösen képen a kálvini szeretetmunkásság (diakonia) történetével foglalkozott volna némi európai kitekintéssel, mert így roppantul érdekes tanulságokat lehetett volna nyerni arra nézve, hogy a reformáció és különösen a kálvinizmus szociális-ethikai szelleme mennyiben érvényesült és mennyiben módosult, hajlott el, szenvedett változást vagy éppen törést a debreceni kálvinizmus arculatában. E tekintetben különösen a szegénygondozás *módját* lehetett volna természetesen összehasonlítani a régebbi és újabb (genfi, rajnai, Chalmers-féle skót stb.) ref. rendszerekkel. S ebből az összehasonlításból valószínűleg kiderült volna a legmélyebb oka annak, miért nem bírt megküzdeni soha teljesen a debreceni református városi és egyházi szegénygondozás a *koldulás* nagy vallási, erkölcsi és szociális problémájával, amelyet őszintén *akart* kiküszöbölni, de — egyrészt a viszonyok kényszere, másrészt az *elvi alap nem egészen reformátuskálvini volta miatt* — mégis csak be engedett csúszni, sőt bizonyos tekintetben (az által, hogy a gondozott szegények a későbbi fejlődés során *maguk* jártak házról-házra gyűjteni az adományokat, ami a tiszta református diakonia rendszerében kizárt dolog!) *maga rendszeresített*. De, ha a feldolgozás történelmi távlata ezek miatt nem is a lehető legtágabb, hűsége, pontossága, mindenoldalúsága minden kritikán felül áll s napjaink egyik legértékesebb és legtanulságosabb egyház- és művelődéstörténelmi monographiájává avatja a Herpay Gábor könyvét. Gazdag adatkinéséért külön is ki kell emelnünk a függetlenül közölt Aranykönyvet, amely a XVI. századtól napjainkig levezetve, beszédesen mutatja a régi és a mai debreceni reformátusok testvéri felelősségérzetét a Krisztus testének szükölködő tagjai iránt.

Végül igen nagy figyelemre méltó a nagy-értékű kiadvány megjelenésének alkalma és módja is: az Ispotály megalapításának a folyó év március elején megült négyszázados jubileuma, amelynek előkészítésében a nagy elődök méltó utódáé: Molnár Ferenc jelenlegi ispotályi lelkipásztoré a munka és az érdem oroszlan-része. Az ő fáradhatatlan ügybuzgalmának lehet első renden köszönni az Ispotály hatalmas alapítványi tőkájének — a háborús katasztrófa következtében semmivé devalválódott ötödfélszázezer aranykoronának — gyönyörűen megindult refundálási akcióját, amely aránylag igen rövid idő alatt 130,000 pengőt eredményezett s további folyamatban van. Az ő eszméje volt maga a szép jubileumi ünnep is és az ő lelke tüzén gyuladt meg egy minden szépre-jóra kész debreceni előkelő polgárnak, Balogh Istvánnak a lelke, aki, amellet, hogy fennkölt lelkű felelőségével az új (refundáló) alapítványtevők között is őt szerepel, a Herpay díszes kiállítású műve kinyomatásának nem csekély költségeit is magára vállalta, egy, a magyar református egyházi és polgári áldozatkészség legszebb napjaira emlékeztető felejthetetlen, előkelő gesztussal.

Herpay Gábor, Molnár Ferenc és Balogh István együttes példaadása — a többi refundáló alapítványtevőkével együtt, akiknek díszes sorában a püspöktől, főispántól, polgármesterektől kezdve egyszerű özvegy polgárasszonyokig ott van a mai Debrecennek jóformán minden számottevő református (sőt nem is csak református) egyéne és családja — hatalmas intő, buzdító és vigasztaló szózat a mai nehéz és szomorú magyar idők reformátusságához arról, hogy nagy holtkézi vagyonok és arisztokrata latifundiumok nélkül is és a legnehezebb körülmények közt is nagyon sokat lehet tenni az Isten országának földi kiépítéséért, egyházunk bátyafalainak kitatarozásáért, mihelyt egyszer vannak lelkek, akik a jelen szükségleteit meg tudják érteni és értetni s a mult fölgerjesztett tüzén lángra lobbanva megálmodják és *akarják* a szép multból a legsivárabb jelenen keresztül is logikusan — Isten logikája szerint — következő még százszor szebb jövőt.

Miért nem csinálhatja ezt utánuk a maga hatáskörében, a maga viszonyai és méretei arányában, a maga sajátos szükségéi szerint minden magyar református lelkipásztor és gyülekezet?

A nagyszerű kiadványnak — amely ellen kiállítás tekintetében egyetlen kifogásunk a sajnálatosan sok sajtóhiba — nem volna szabad hiányoznia egyetlenegy magyar református, ált. protestáns egyház, közép- és főiskola könyvtárából sem: annyira lelket ébresztő és felelősséget szító tanulság és tanúbizonyosság minden sora.

A könyv ára 10 pengő (fűzve). Kapható a debreceni református egyház központi (Kálvintér 17.) és ispotályi (Ispotálytelep) lelkési hivatalában. A mű teljes jövedelme az ispotályi alap növelésére fordítatik.

R. I.

Külföld

A héber — latin betűkkel. A győztes Musztafa Kemál latin betűket életbeléptető rendeletének visszhangja támadt Palesztinában is. Az író és publicista zsidó, Ben Avi, héber nyelvű cikket latin betűkkel nyomtatott ki a „Palestine Weckly“ című folyóiratban. Ugyanő egy héber nyelvű, de latin betűkkel nyomtatott könyvet adott ki atyjának, a héber nyelv megújítására törekvő Eliser ben Jolmelai életéről. Ben Avi nem elégedvén meg a reform Palesztinában való terjesztésével, nagy propagandát indított, hogy az összes keleti népekkel elfogadtassa a latin betűk használatát.

A rózsák királya. A svéd parlament két tagja nem mindennapi indítvánnyal hozta mozgalomba kollégáit. Egy káplántartás költségeinek megszüntetését sürgették a helsingtunai kis parókia mellé. Az indok az volt, hogy a nevezett parókia lelkésze, L. P. R. Matsson, világteljesítő a rózsák, rózsafajok világában s hogy a svéd államnak támogatnia kell a tudományt, lehetővé tévén a „rózsák királyának“, hogy kevesebbet törődjék híveivel s többet kedvenc virágaival. Matsson lelkész, Linné tanítványa, negyven év alatt, úgy Svédországban, mint idegenben, számos utazást tett s a virágok királynőjének minden létező fajáról, alapos tanulmányok után, kiváló műveket is írt. Jelenleg 59 éves. A Riksdag két tagjának kérelmét egyébként az összes neves svéd botanikus aláírásával ellátott petíció is támogatta. (A „Foi et Vie“ folyó évi 4. számából.)

Halottaink

Eröss Károly nyug. igazgató-tanító, a vancouveri református egyháznak 35 éven át volt kántortanítója, a Biharvármegyei Általános Tanítóegyesület alelnöke életének 61-ik évében Váncsodon elhunyt. A megboldogult testvéröccse volt Eröss Lajos püspöknek.

Az elhunyt, tevékeny munkásnak áldott legyen emlékezete!

Különfélék

A Zsinat folyó évi ülészaka május 2-ikán befejeződött.

A tiszáninneni református egyházkerületben zsinati lelkészi pótképviselő lett Hubay Kálmán, gömörornai tanácsbíró 162 szavazattal; világi pótképviselő báji Patay Sámuel, abaúji tanácsbíró 183 szavazattal; egyházkerületi tanácsbíró dr. Soldos Béla főispán 181 szavazattal.

Siposs Imrét, a debreceni központi lelkészi hivatal vezetőjét, a Templomegyesület titkárát, egyházi munkavezetőt szép kitüntetés érte

a Templomegyesület tagjai és a Péterfia uccai egyházzsír hívei részéről. A Templomegyesület és hívei nehéz selyem paláttal ajándékozták meg elismerésük, ragaszkodásuk és szeretetük jeléül. A díszes palástot szeretetvendégség keretében adta át meleg szavak kíséretében dr. Sallay Lajosné, templomegyesületi elnöknő, melyre az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet. — A szeretetvendégségen, melyen több egyetemi tanár, igen előkelő, szép számú közönség vett részt, bibliát magyarázott Hegedüs Kálmán segédlelkész.

„Baptista dolgok“ c. cikkünkben (a múlt számban) több értelemzavaró sajtóhiba esüszott be: A 158. lapon a *balhasábon* alulról a 24. sorban „*illegális*“ helyett „*illoyális*“, ugyanott alulról a 9. sorban „*Rossmayer*“ helyett „*Rottmayer*“, a jobbhasábon felülről az 5. sorban „*korában*“ helyett „*karában*“, ugyanott felülről a 9. sorban „*Református*“ helyett „*református*“, alulról a 19. sorban „*tartozásnak*“ helyett „*tartozásunk*“, a 18. sorban „*öseröböl*“ helyett „*öneröböl*“, a 4. sorban „*szent*“ helyett „*nemes*“ olvasandó.

Kormányképviselők. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a Dóczi-intézet tanítónőképző-intézetének befejező képesítő-vizsgálatához Halmi János gyömrői lelkészt, a pápai református tanítónőképző-intézethez a Dóczi tanítónőképző-intézet igazgatóját, dr. Papp Ferencet kormányképviselőül kiküldte.

Lelkészeiktatás. A besenyői református egyház lelkészi állásába László Ödön, volt budapesti segédlelkészt április hó 14-én iktatta be Porzsolt István esperes.

Négyszáz új tanítói állás szervezését vette tervbe a közoktatásügyi miniszterium.

A Péterfia uccai egyházzsír igen eredményes munkát fejtett ki az 1929. év első negyedében a téli nyomor és inség enyhítésében. Kiosztottak 9.5 mm. tűzifát, 47 kg. lisztet, 24 kg. kenyeret, 6 kg. szalonnát, 3 kg. grizt, 10 kg. cukrot, sok ruhaneműt, szappant és élelmiszert. Két családnál 24 pengővel járult az egyházzsír a lakbér kifizetéséhez, egy szegény leány eltemetésére pedig 44 pengőt adott. Az egyházzsír munkavezetője dr. Baltazár Dezső püspök, helyettese pedig Siposs Imre központi hivatalvezető lelkész.

A Sárospataki Főiskolai Kórus és a Debreceni Kollégiumi Kántus május hó 11-én délután 5 órakor az Arany Bika dísztermében a református leánygimnázium, a református tanítónőképzőintézet énekkara és a református főgimnázium zenekara közreműködésével nagy hangversenyt rendez. A hangversenyen megnyitó beszédet mond dr. Sz. Kun Béla egyetemi tanár, a Kántus felügyelő-tanára. Három alkalommal szerepel a Kórus, kétizben a Kántus, a leánygimnázium, tanítónőképzőintézet énekkarából és a kollégiumi Kántusból alakult vegyeskar Verdi „Aida“ című operájából ad elő részletet, a főgimnázium zenekarának kíséretével, szólót énekelnek Varga Ferenc lelkész, Nagygyörgy

Sándor szénior, szavalnak Buchwald Béla theologus és Solymosi József berettyóújfalui hitoktató lelkész. Végezetül a Kórus és a Kántus együtt éneklél Lavotta—Hoppe „Reményhez” című darabot. A Kórust B. Szűcs Ferenc sárospataki főiskolai énektanár, a Kántust, vegyeskart, zenekart Szigethy Gyula főiskolai énektanár vezetik. Nagy reménységgel tekintünk a két ősi, de mégis örökifjú énekkar hangversenye elé.

A Piac uccai egyházzrészben két bibliakör működik dr. Danesházy Sándor és Bagdy Dániel hitoktató-lelkészek vezetésével.

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete május hó 5-én d. u. 6 órakor a Nagytemplomban nagyszabású templomi hangversenyt rendez.

Mándoky Erzsébet, a Magyar Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége református ágának titkárnője április hó 30-tól május hó 3-ig Debrecenben tartózkodva, több értékes előadást tartott.

Az Országos Református Tanáregyesület ezévi közgyűlését Hajdúböszörményben tartja május hó 21—22. napjain. Az egyes szakosztályok és a választmány 21-én délután ülésének s 22-én lesz a közgyűlés.

Doktorrá avatás. Gaudy László budapesti ev. hitoktatási igazgatót a debreceni Tisza István tudományegyetemen a hittudományok doktorává avatták.

A Magyar Református Tanítók Országos Egyesülete május hó 6-án Budapesten lapbizottsági és intézőbizottsági ülést tart.

A megszállott Baranya egyik református községében a jegyző betiltotta a vallásos összejöveleket. A megidézett presbiterektől azt kérdezte, milyen alapszabályok szerint működnek? Az egyik presbiter erre elővette a Bibliát s azt mondotta: ez a mi alapszabályunk. A jegyző azonban nem tudta, micsoda könyv ez s megmaradt a tilalom mellett.

A szatmári bibliakörök pünkösztkor műkedvelő estélyt rendeznek, melyen az Iglói diákok című kedves, énekes szindarabot adják elő.

A csapókerti imaház részére beszerzendő harmónium alapja javára szépen sikerült ünnepélyt rendezett április hó 28-án d. u. 6 órakor a theologus ifjúság a csapókerti olvasókör nagytermében. Az ünnepélyen megjelentek dr. Kállay Kálmán és dr. Lencz Géza egyetemi tanárok is. A Kántus éneke, komoly és víg szavalatok, énekszámok tették változatossá a műsort. Alkalmi beszédet tartott Gerda Sándor theologus, a misszió vezetője.

A Kossuth uccai egyházzrész Bibliaköre összejövetelt tartott május hó 1-én a Dóczi-intézet nagytermében szép érdeklődés mellett. Bibliát magyarázott Madar Zoltán segédlelkész.

A pápai főiskolai ének- és zenekar április hó 26-án Tóth Lajos főiskolai énektanár vezetésével igen jól sikerült magyar népdal-estét tartott.

Az estélyen felolvasott dr. Tóth Endre theologiai tanár „A pápai diák és a népdal” címmel.

A Belsősomogyi Református Egyesület rendszeres közgyűlését május hó 3-án tartotta Kaposváron.

A szeghalmi református Péter András reál-gimnázium fejlődése. A Szeghalmon működő, ma már három osztállyal rendelkező református Péter András reál-gimnázium vezetőségének, de egyházkerületünknek és konventünknek is sok gondot okozott az új intézet teljes nyolc osztályúvá való fejlesztése. Súlyossá tette a problémát az, hogy a közoktatásügyi kormány véleménye szerint Csonkamagyarország kultúrpolitikai programjába nem illett bele egy szeghalmi középiskola felállítása. Ezen az alapon eddig rideg visszautasításra talált az illetékesek minden állami segítségre irányuló kérése. Örvendetes változás jelét láthatjuk abban, hogy dr. Kornis Gyula közoktatásügyi államtitkár április 26-án Denhof miniszteri tanácsos, Eiszén miniszteri titkár, Kovacsics békésmegyei főispán és báró Vay László főrendiházi tag kíséretében lennt járt Szeghalmon és az állami segélyezés kérdésében tárgyalásokat folytatott az intézet vezetőségével és a közigazgatási hatóságokkal. Az államtitkár elvi kijelentései, amelyek szerint most már nem lehet jogosulatlan tartani Szeghalmon egy reál-gimnázium kiépítését és nem vállalható a felelősség egy szépen induló kultúrintézmény fejlődésének a megakadályozásáért, nem jogosulatlan az a reménység, hogy egyházunk legfiatalabb reál-gimnáziuma hozzájut azokhoz az anyagi eszközökhöz, amelyeknek segítségével megfelelő ott-hont teremthet magának és jövőndő fejlődése elé minden aggodalom nélkül tekinthet. Kornis államtitkár konkrét ígéreteket nem tehetett a maga nevében, de úgy az építési államsegély, mint különösen a tanárok állami fizetéskiegészítése tekintetében biztató kijelentéseket tett. Bizonyára egyházkerületünk és konventünk vezetősége meg fogja találni az utat az ígéretnek perfektuálásához, hogy ne legyen a szeghalmi reál-gimnázium olyan református egyházi közintézmény, amelynek érdekében eddig hiábavaló volt a kopogtatás államkormányunk ajtaján.

A magyargéresi református egyház új lelkészét, Kiss Ferencet, április hó 14-én iktatta be lelkipásztori állásába Mándi Szabó Miklós királydaróci lelkész.

A szatmári református egyház hatalmas orgonáját kijavíttatta, melynek felavatása ápr. hó 21-én volt nagyszabású orgonahangverseny keretében.

A sárrétudvari református énekkar fennállásának ötvenöt éves évfordulója alkalmával, 1929. évi május hó 5-én emlékünnepelet, templomi hangversenyt és műsoros estélyt rendez a biharnagybajomi dalárda és a bárándi dalárda közreműködésével. A délelőtti istentiszteleten predikál Török Imre kisújszállási lelkész, a

hevesnagykunsági egyházmegye esperese. Isten-tisztelet után a hősök szobrát koszorúzzák meg a Dalárdák, mely után díszközgyűlés lesz. — Délután templomi hangverseny keretében ünnepi beszédet tart dr. Hajdú Gyula berettyó-újfalui lelkész. Este pedig műsoros estély lesz a Gazdakörben.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
1190—1929. szám.

Körlevél,

a középfokú iskolák igazgatóihoz.

A Hivatalos Közlöny folyó évi 8-ik számában közzétett s a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi március hó 11-én 640/05/206—1929. szám alatt az erdőégések megakadályozására vonatkozó rendeletében foglaltakra felhívom az igazgatóság figyelmét.

Debrecen, 1929. évi április hó 26.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
1191—1929. szám.

Körlevél,

az alsófokú iskolák fenntartóihoz.

Értesítem, miszerint, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi április hó 3-án 820/05—1929. szám alatt kiadott s a Hivatalos Közlöny folyó évi 8-ik számában közzétett rendeletében foglaltak figyelembevételével folyó évi május 8-ikára a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt május 9-iki zászlóavató ünnepélyére tekintettel — ott hol a egyesület már szervezve van — iskola szünnapot engedélyezek.

Debrecen, 1929. évi április hó 26.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A lórántházai református egyház pályázatot hirdet II-ik tanítói állásra. Fizetése államsegélyes. Helyi javadalma: 30%-a a mindenkori kezdő-tanítói fizetésnek. Szép lakás és kert. Kötelessége: szükség esetén kántor helyettesítése külön díjazás nélkül; presbitérium által kijelölt osztályok vezetése; belmissziói, egyháztársadalmi munkában segédkezés. Pályázati kérvények kellően felszerelve a lelkészi hivatalhoz küldendők. Határidő: május 20. Tanítót a miniszter ur nevezi ki.

Lórántháza, u. p. Nyirbakta (Szabolcs megye)
1929 április 25.

Hajdú Miklós,
református lelkész.

Pályázat.

A mezőtúri református gimnáziumban 1929. évi szeptember hó 1-én elfoglalandó fizika-matematika szakos, miniszteri kinevezés alá eső rendes

tanári állásra, a szabályszerű illetményekkel pályázatot hirdetünk.

Pályázhatnak református vallású, a jelzett szakra képesített okleveles tanárok, vagy tanárjelöltek. Pályázók a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett kérvényeiket, életkorukat, családi állapotukat, magyar állampolgárságukat, megbízhatóságukat, végzett tanulmányaikat, eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelve f. é. június hó 10-ig küldjék be az intézet igazgatóságához.

Mezőtúr, 1929. április hó 25.

Csomasz Dezső,
az igazgató-tanács elnöke.

Borsos Károly,
igazgató.

Pályázati hirdetés.

A debreceni református tanítónőképző-intézet I. osztályába az 1929—30. iskolai évre felvétetnek azok a tanulók, akik életük 14. évét betöltötték, de a 18. életévet még nem érték el, továbbá, akiknek erkölcsi magaviselete kifogástalan és a polgári iskola, a fiú- vagy leányközépiskola IV. osztályát legalább általános jó osztályzattal elvégezték, vagy a folyó iskolai évben elvégzik. A felvételt kérő folyamodványok az intézet igazgatóságához címezve, legkésőbb folyó évi június 10-ig adandók be.

Azok a folyamodók, akik előtanulmányaik során valamely tantárgy tanulása alul voltak mentve, sikeres felvételi vizsgálatot tartoznak tenni a tanév elején.

A kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

1. születési anyakönyvi kivonat;
2. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy az illető éptestű, érzékszervei teljesen egészségesek, beszélszerve és színérzéke hibátlan és hogy a tanítónői pályára alkalmas;
3. iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy folyamodó a polgári iskola, fiú- vagy leányközépiskola négy osztályát legalább általános jó osztályzattal elvégezte. Ha folyamodó a kérvény beadása idején a IV. osztálybeli bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, ez esetben a III. osztálybeli bizonyítványát és a IV. osztálybeli félévi értesítőjét csatolja;

4. azok a folyamodók, akik a folyó iskolai évben, mint rendes tanulók, iskolába nem jártak, községi előljárósági bizonyítványt is tartoznak mellékelni erkölcsi magaviseletük kifogástalanságáról.

A felvételre kijelöltek folyó évi június hó 28-án d. e. 9 órakor vizsgálatot tesznek a zenei hallásból. E vizsgálatról indokoltan elmaradók számára folyó év szeptember 2-án tartunk vizsgálatot. A fölvétel a vizsgálat eredményétől is függ.

A folyamodók okmányaikhoz egy negyed-rét nagyságú, kellően felbélyegzett és címükkel ellátott borítékot is mellékeljenek.

Egész évi tandíj: 60 P, mellékdíjak összege 20 P. A tandíj félévi előleges részletekben, a mellékdíjak a beírás alkalmával fizeten-

dők. A növendékek 25—30 százaléka tandíjmentes.

Az intézettel egy épületben elhelyezett polgári leányiskolával és leányközépiskolával közös internátusban (igazgató Konez Aurélné leánygimnáziumi igazgató) a következő díjak állapították meg: I. csoport (a növendékek 50%-a) évi 816 P, II. csoport (a növendékek 25%-a) évi 656 P, III. csoport (a növendékek 25%-a) évi 496 P. Minden csoport fizet még évi 16 P felszerelési díjat. A tanítónőképzőintézetbe felvételt kérő növendékek az internátusba való felvételüket az igazgatótanácshoz címzett, a tanítónőképzőintézet igazgató-ságához folyó év június 10-ig benyújtott folyamodványban kérhetik, amelyek a II. és III. csoportba felvételüket kérők újkeletű, hiteles, a családfő polgári állását, vagyoni állapotát, jövedelmét, a családtagok számát, azok életkorát és a családfő közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számát feltüntető községi bizonyítványt is csatoljanak.

Az intézet igazgatósága.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

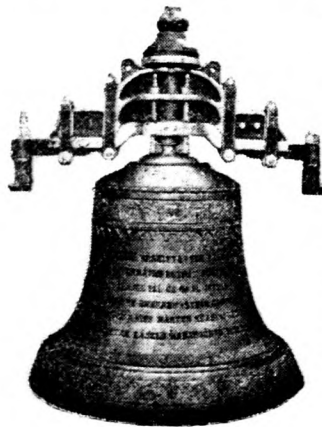
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő lütképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Legkisebb új énekeskönyvek

Legfinomabb bibliapapíron nyomva,
igen finom és rendkívül izléses bőrkötésben **11×8 cm. nagyságban.**

	Pengő
Legfinomabb barna bőrkötésben, közepén csinos arany-kehellyel, valódi aranymetsszel, dobozban	14—
Fekete, kigyópréslésű bőrben, fenti kivitelben	14—
„ bőr, kockázott selyemprésléssel, fenti kivitelben	14—
Sötétkék bőr, csikos selyemprésléssel, fenti kivitelben	14—
Szürke bagaria bőrben, az alsó balsarokban aranykalász-, szőlőfűrt-disszel, fent a jobb sarokban csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszel, dobozban	14—
Fekete bagariabőr, fenti minőségben	14—
Meggyszínű ecrassébőr, fent csinos aranykehellyel, lent igen művészi arany-szalag díszítéssel, valódi aranymetsszel, dobozban	14—
Sárgaszínű ecrassébőr, fenti kivitelben	14—
Sötétlila ecrassébőr, fenti kivitelben	14—
Sötétbarna ecrassébőr, fenti kivitelben	14—
Sötétöld ecrassébőr, fenti kivitelben	14—
Szürke ecrassébőr, fenti kivitelben	14—
Világosbarna ecrassébőr, fenti kivitelben	14—
Sötétszürke, divatos batikolt bőrben, közepén igen csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszel, dobozban	14—
Sötétszürke bőr, fenti minőségben és kivitelben	14—
Sötétzöld bőr, fenti minőségben és kivitelben	14—
Vijagosdrapp kigyóbőr, rendkívül izléses és csinos kivitelben, közepén csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszel, dobozban	14—
Sötétdrapp kigyóbőr, fenti kivitelben	14—
Szürke krokodilbőr, közepén csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszel, dobozban	14—
Sötétbarna krokodilbőr, fenti kivitelben	14—
Fekete, valódi fókabőr, igen finom hajlítható fedélben, minden dísz- és kehely nélkül, valódi aranymetsszel	14—
Sötétbarna, valódi fókabőr, fenti kivitelben	14—
Sötétbordó, valódi fókabőr, fenti kivitelben	14—

Konfirmációi ajándékul.

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom	—56
Uray Sándor: Konfirmációi emlékkönyv	2—
Konfirmációi emléklap, aranyozott, ötszínű nyomással	—18
Konfirmációi emléklap, kékszínű nyomással	—12
Konfirmációi emléklap, kétszínű, kis alak	—04
Nagy István: Konfirmációi káté	—20
Halmi János: Konfirmációi káté	1—
Soltész János: Konfirmációi káté	—40

Kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ“
KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN,

Ferenc József-ut 26. sz. Telefon 2-70.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.